

تویقتر در برجام در کنار ایران ایستاده بود

«ساخت قدرت در دیپلماسی بر بنای رسانه»

دیپاسی توپتیری ایران

در مقطع خروج آمریکا از برجام

نویسنده

دکتر زهرا نژادبهرام

با مقدمه

دکتر محمدجواد ظریف

فصلنامه
مطالعات بین‌المللی

فصلنامه مطالعات بین‌المللی

با همکاری

انتشارات جهان سیاست

سرشناسه: نژادبهرام، زهرا، ۱۳۴۲، ظریف، محمدجواد، ۱۳۳۸
عنوان و نام پدیدآور: دیپلماسی تویتری ایران: در مقطع خروج آمریکا از برجام/ نویسنده:
زهرا نژادبهرام، با مقدمه محمدجواد ظریف/
مشخصات نشر: کرج، جهان سیاست، تهران، فصلنامه مطالعات بین‌المللی، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۲۱۲ ص.: نمودار؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک: 978-622-93542-1-6
یادداشت: زبان: فارسی -انگلیسی
موضوع: برنامه جامع اقدام مشترک --تویتر -- پوشش مطبوعاتی
موضوع: رسانه‌های گروهی -- ایران -- جنبه‌های سیاسی
رده‌بندی کنگره: JZ6۰۴۵
رده‌بندی دیویدی: ۳۲۷/۱۷۴۷۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۵۳۹۱۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

انتشارات جهان سیاست (با همکاری فصلنامه مطالعات بین‌المللی)

نام کتاب: دیپلماسی تویتری ایران: در مقطع خروج آمریکا از برجام

مؤلف: دکتر زهرا نژادبهرام، با مقدمه دکتر محمدجواد ظریف

ویراستار: مژده حسین‌خانی

صفحه‌آرایی: جهان سیاست

طراح جلد: مسعود راستگو

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۴۰۲

ناشر: انتشارات جهان سیاست (با همکاری فصلنامه مطالعات بین‌المللی)

شمارگان: ۹۰۰

چاپ و صحافی: چاپ نسیم

شابک: 978-622-93542-1-6

QR خرید پستی کتاب

نشانی دفتر پخش: تهران، شاهین، خیابان گل لاله، بلوار سرلشکر مخبری (۳۵ متری گلستان)، پلاک

۱۹۸، ۱، طبقه منفی ۱، واحد ۱۱، کد پستی: ۱۴۷۵۸۶۵۸۰۹، تلفن: ۰۲۱-۶۵۱۱۹۷۳۲

نشانی دفتر انتشارات: کرج، فردیس، فلکه پنجم فردیس، بلوار هفت‌تیر، به سمت جاده ملارد، پاساژ

میلا، واحد دوم شرقی. کد پستی: ۳۱۷۵۹۱۳۱۹۴، تلفن: ۰۲۶-۳۶۵۰۶۷۸۲

تارنمای انتشارات برای خرید پستی کتاب: www.pwpub.ir

کلیه حقوق برای انتشارات جهان سیاست محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه
مقدمه.....	۱۱
دیباچه.....	۱۷
بخش اول: تویتر به میدان آمده است.....	۲۱
۱- دیپلماسی ایران و فضای رسانه نوین تویتر.....	۲۱
۲- رسانه‌های نوین و ساختار شبکه‌ای قدرت.....	۲۹
۲-۱- تبیین قدرت در روابط بین‌الملل.....	۲۹
۲-۱-۱- گونه‌های مختلف قدرت.....	۳۲
۲-۱-۲- ماهیت رابطه‌ای و بافتارمند قدرت.....	۳۴
۲-۱-۳- اندازه‌گیری قدرت.....	۳۵
۲-۲- قدرت نرم.....	۳۷
۲-۲-۱- خاستگاه قدرت نرم.....	۳۸
۲-۲-۲- مفهوم قدرت نرم.....	۴۲
۲-۲-۳- قدرت هوشمند.....	۴۳
۲-۲-۴- منابع قدرت نرم.....	۴۴
۲-۲-۱- فرهنگ.....	۴۵
۲-۲-۲- ارزش‌ها.....	۴۷
۲-۲-۳- سیاست‌ها.....	۴۸
۳- جامعه شبکه‌ای و ظهور زیست‌بوم جدید رسانه.....	۵۰
۳-۱- دیپلماسی عمومی دیجیتال.....	۵۲
۳-۲- روایت استراتژیک.....	۵۷
۳-۲-۱- چگونگی روایت استراتژیک شکل می‌گیرد.....	۵۹
۳-۲-۲- انواع روایت‌های استراتژیک.....	۶۰
۳-۲-۳- فرآیند ارتباطی روایت استراتژیک.....	۶۱
بخش دوم: خروج آمریکا از برجام و تویتر.....	۶۷
گفتار اول: تویتهای رهبران ایران و آمریکا در سال ۲۰۱۸.....	۶۸
۱- قدرت نرم ایران.....	۶۹

- ۱-۱- پایبندی به ارزش‌های اخلاقی و انسانی..... ۶۹
- ۱-۲- ایران مدافع حقوق بشر (تصویر ایران در حمایت از حقوق بشر)..... ۶۹
- ۱-۳- آرمان‌های حقوق بشری و رفتارهای متفاوت غرب..... ۷۰
- ۲- بازنمایی تصویر غرب در برابر ایران..... ۷۱
- ۳- برجام برای رفع مشکلات..... ۷۲
- ۳-۱- حفظ برجام به معنی رفع موانع اقتصادی..... ۷۲
- ۳-۲- به چالش کشیدن رویکردهای غرب برای جهانی شدن..... ۷۳
- ۴- نقش منطقه‌ای صلح جویانه ایران..... ۷۴
- ۴-۱- تعارض صلح و جنگ در روش آمریکا نسبت به جهان..... ۷۴
- ۵- ثبات سیاسی و حاکمیت نظام‌مند..... ۷۵
- ۵-۱- استحکام سیاسی در برابر فشار متحدین منطقه‌ای آمریکا..... ۷۸
- ۵-۲- قدرت ایران در مقاومت در برابر تحریم‌ها..... ۷۹
- ۵-۲-۱- ارتباط با ملت..... ۸۰
- ۵-۲-۲- احترام به حقوق زنان..... ۸۱
- ۶- پایبندی ایران به اهداف انقلاب و ارزش‌های آن..... ۸۱
- ۷- جایگاه منطقه‌ای ایران..... ۸۳
- ۷-۱- همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی..... ۸۳
- ۷-۲- قدرت منطقه‌ای و حمایت از مردم فلسطینی و لبنانی..... ۸۵
- ۸- تخطی آمریکا و امتناع از اجرای تعهدات بین‌المللی..... ۸۸
- ۸-۱- اعمال تحریم بر علیه ایران..... ۸۸
- ۸-۲- تحریک جامعه جهانی بر علیه ایران..... ۹۱
- ۸-۳- مقابله آمریکا با ایران..... ۹۲
- ۸-۴- حمایت از تحریم‌های مالی و اقتصادی جهانی بر علیه ایران..... ۹۳
- ۸-۵- تخریب موقعیت ایران..... ۹۳
- ۸-۶- چهره‌سازی از ایران در نگاه جهانیان از سوی غرب..... ۹۴
- ۸-۷- تهدید هم‌پیمانان اقتصادی ایران توسط آمریکا..... ۹۵
- ۸-۸- تلاش آمریکا برای دور کردن دوستان ایران..... ۹۵
- ۸-۹- تلاش آمریکا در راستای پیوند ایران به تروریسم..... ۹۶
- ۹- آمریکا مدافع تروریسم..... ۹۶
- ۱۰- قدرت بازدارندگی ایران..... ۹۷
- ۱۰-۱- بازدارندگی سخت‌افزاری..... ۹۷

- ۹۸ ۱۰-۲- بازدارندگی نرم افزاری.....
- ۹۹ ۱۰-۳- ایران در مقابله با تروریسم.....
- ۱۰۱-۴- صلح طلبی ایران و جستجوی راهکارهای صلح آمیز برای مسائل منطقه ۱۰۱
- ۱۰۱-۵- پایبندی به حقوق بین الملل و توافقات جهانی.....
- ۱۰۱-۵-۱- برجام و موضع ایران.....
- ۱۰۳-۵-۲- پایبندی به اخلاقیات انسانی و دینی.....
- ۱۰۴-۵-۳- همراهی با کشورهای مسلمان.....
- ۱۰۶-۵-۴- سلاح هسته‌ای حرام است و خلاف آرمان‌های بشری.....
- ۱۰۶-۶- گفتگو با غرب رویکرد صلح آمیز استراتژی ایران.....
- ۱۰۷-۷- بازنمایی انرژی هسته‌ای صلح آمیز ایران.....
- ۱۰۸-۷-۱- بی‌اعتمادی به آمریکا.....
- ۱۰۸-۷-۲- تلاش آمریکا برای وانمایی صلح در میان همسایگان ایران.....
- ۱۰۹-۷-۳- فشار بر مردم ایران بر اثر تحریم‌ها.....
- ۱۱۰-۸- تلاش آمریکا برای تسری بی‌اعتماد جهانی به ایران.....
- ۱۱۱-۹-۱- تضعیف نقاط قوت نظام سیاسی ایران از سوی آمریکا.....
- ۱۱۱-۹-۱- روی اوری به مردم ایران: تضعیف از درون.....
- ۱۱۲-۹-۲- متهم کردن ایران به بازیگری غیر متعارف در جهان.....
- ۱۱۴-۹-۳- تهدید مستقیم ایران.....
- ۱۱۵-۹-۴- معامله بد (برجام).....
- ۱۱۸-۱۱- بازنمایی تصویر آمریکا نسبت به کشورهای جهان.....
- ۱۱۸-۱۱-۱- آمریکا و منطقه خاورمیانه.....
- ۱۱۹-۱۱-۲- نگاه آمریکا به کشورهای مسلمان.....
- ۱۲۰-۱۱-۳- صلح در سیاست آمریکا.....
- ۱۲۱-۱۱-۴- صلح مورد نظر ترامپ.....
- ۱۲۲-۱۱-۵- تلاش برای اطمینان خاطر به متحدین در خصوص انرژی.....
- ۱۲۲-۱۱-۶- نگاه آمریکا به متحدین غربی.....
- ۱۲۳-۱۱-۷- تلاش برای تصویرسازی مثبت از آمریکا در جهان.....
- ۱۲۳-۱۲- آمریکا از نگاه ایران.....
- ۱۲۴-۱۲-۱- دشمنی دیرینه آمریکا به ایران.....
- ۱۲۵-۱۲-۲- مجادلات داخلی آمریکا بر سر ایران.....
- ۱۲۶-۱۲-۳- پیشنهاد مذاکره با ایران از سوی آمریکا.....

- گفتار دوم: تحلیل داده‌ها..... ۱۲۶
- ۱- بازدارندگی..... ۱۲۷
- ۲- پایبندی به حقوق بین‌الملل و توافقات جهانی..... ۱۲۷
- ۳- تضعیف نقاط قوت نظام سیاسی ایران از سوی آمریکا..... ۱۲۸
- ۴- آمریکا از نگاه ایران..... ۱۲۸
- ۵- بازنمایی تصویر آمریکا نسبت به کشورهای جهان..... ۱۲۹
- ۶- قدرت نرم..... ۱۳۰
- گفتار سوم: بررسی مقایسه‌ای توییت‌ها با توجه به داده‌ها..... ۱۳۳
- ۱- مقایسه توییت‌های رهبری و رئیس‌جمهور با توجه به نقاط مشترک و افتراق..... ۱۳۳
- مقایسه توییت‌های رهبری و رئیس‌جمهوری ایران..... ۱۳۴
- ۲- توییت‌های ظریف در داخل هشت بسته معنادار..... ۱۳۵
- بسته‌های معنادار توییت‌های ظریف..... ۱۳۵
- ۳- رابطه توییت‌های ظریف با مقوله‌ها و مفاهیم..... ۱۳۵
- گفتار چهارم: مصاحبه‌ها..... ۱۳۶
- ۱- دیپلماسی توییتی..... ۱۳۶
- نمودار عملکرد توییتی سیاست خارجی..... ۱۳۷
- ۲- دشمن‌سازی..... ۱۳۷
- ۲-۱- آمریکا‌هراسی..... ۱۳۷
- ۲-۱-۱- نخست‌نقض حقوق بشر توسط آمریکا..... ۱۳۷
- ۲-۱-۲- دومین ویژگی تصویرسازی، پیمان شکنی آمریکا..... ۱۳۸
- ۲-۱-۳- سومین ویژگی عدم مقبولیت اجتماعی دولت آمریکا..... ۱۳۸
- ۲-۲- ایران‌هراسی..... ۱۳۸
- ۲-۳- هویت‌سازی دفاعی..... ۱۴۰
- ۲-۳-۱- هویت‌سازی دفاعی ایران..... ۱۴۰
- ۲-۳-۲- هویت‌سازی تهاجمی آمریکا..... ۱۴۲
- ۳- دیدگاه مصاحبه‌شوندگان: ظهور دیپلماسی عمومی..... ۱۴۳
- نمودار دیپلماسی توییتی..... ۱۵۰
- ۳-۱- عناصر اثرگذار..... ۱۵۰
- ۳-۱-۱- فرهنگ سیاسی جامعه..... ۱۵۱
- ۳-۱-۲- نابه‌سامانی دیپلماسی..... ۱۵۲

- ۳-۲- عناصر تسهیل کننده..... ۱۵۵
- سه بستر نهایی..... ۱۵۷
- گفتار پنجم: آنچه یافتیم..... ۱۵۸
- ۱- دیپلماسی در مقطع خروج آمریکا از برجام؛ یار کمکی گرفت..... ۱۵۹
- نمودار چرخه قدرت نرم در زیست بوم رسانه‌ای..... ۱۶۲
- ۲- اعتمادسازی و هویت‌سازی با قدرت نرم در توییت‌های ایرانی و آمریکایی ۱۶۳
- ۳- بازنمایی تصویر آمریکا..... ۱۶۳
- ۴- تصویری که آمریکا از ایران بازنمایی می‌کند..... ۱۶۴
- ۵- قدرت نرم و ارتباط به سه گانه فرهنگ، سیاست و ارزش‌ها..... ۱۶۵
- ۶- جایگاه دیپلماسی فعال در مفاهیم مرتبط با توییت‌ها..... ۱۶۷
- نمودار رویکردهای پایندی به قواعد بین‌الملل ایران در بستر مفاهیم..... ۱۶۸
- ۷- روایت استراتژیک، چارچوب مفهومی قدرت نرم در زیست بوم جدید رسانه ۱۶۹
- ۸- روایت ایران برای خروج آمریکا از برجام در قالب دیپلماسی فعال و قدرت نرم ۱۷۳
- ۹- روایت‌گری ایران از برجام..... ۱۷۵
- مدل نهایی روایت‌گری ایران..... ۱۸۰
- سخن آخر..... ۱۸۷
- منابع..... ۱۸۹
- پیوست..... ۲۰۷
- نمایه..... ۲۰۹

مقدمه

دیپلماسی عرصه مهارت و هنر و دانش است. کارکرد دیپلماسی ایجاد فرصت‌های تازه برای تأمین منافع ملی با کمترین هزینه است؛ و به همین دلیل دیپلماسی حتی قبل از شکل‌گیری دولت - ملت به مفهوم وستفالیایی آن در ارتباطات بین جوامع و ملل مورد توجه و تأکید بوده است.

سابقه دیرین دیپلماسی نشانگر ضرورت جستجوی کم‌هزینه‌ترین روش‌ها جهت رسیدن به منافع ملی است؛ و این مهیا نمی‌شود مگر با گفتگو که نیازمند آمادگی برای شنیدن دیدگاه‌های مختلف، ادغام و درهم آمیختن نگرش‌ها و رسیدن به راهکارهای جمعی و قابل پذیرش برای کنشگرانی با نگرش‌ها و منافع متفاوت است.

دیپلماسی همواره ارتباط تنگاتنگی با منافع ملی و حاکمیت داشته است. تحولات جهانی روش‌های پیگیری منافع ملی را دگرگون ساخته و حاکمیت را نیز به شکلی بنیادین متحول ساخته است. از این رو جایگاه، روش‌ها و گونه‌های دیپلماسی نیز همواره در تحول و نوسازی بوده است.

گرچه دیپلماسی حتی در زمان جنگ هم پایان نمی‌یابد و برخلاف تصور عمومی جنگ پایان دیپلماسی نیست، اما نقش جنگ به عنوان ابزاری برای پیشبرد منافع ملی با دگرگونی اساسی مواجه گردیده و لذا ضرورت دیپلماسی نهادینه‌تر شده است. در دورانی از روابط بین‌الملل، جنگ ابزاری برای رسیدن به منافع ملی بود تا بدان جا که مفهوم حاکمیت و توانایی ورود به جنگ در حقوق بین‌الملل سنتی ارتباطی ناگسستنی داشت. اما پس از جنگ جهانی اول، دولت‌ها دریافته‌اند که جنگ - که بر خلاف قرن‌های قبلی فقط در جبهه‌ها صورت نمی‌گرفت، بلکه به جنگ تمام‌عیار تبدیل شده بود. دیگر ابزار مناسبی برای تأمین منافع ملی نیست. به همین دلیل در پیمان برلین - کلوگ یا توافق ۱۹۲۸ پاریس، جنگ را به عنوان ابزار سیاست خارجی ممنوع کردند. این درک سیاسی در منشور ملل متحد جلوه حقوقی

قوی‌تری یافت و جنگ جز در دفاع مشروع ممنوع شد.

ممنوعیت جنگ نه یک آرمان‌خواهی حقوقی بلکه تبلور یک واقع‌بینی سیاسی بود که شکل حقوقی گرفته بود. این که در ۱۰۰ سال گذشته کمتر جنگی را سراغ داریم که با موفقیت، حتی نسبی، آغازگر جنگ به پایان رسیده باشد، نمایانگر این واقع‌بینی سیاسی است.

از سوی دیگر تحول در مفهوم حاکمیت به گسترش دیپلماسی انجامید. در زمانی که دولت‌ها کنشگران انحصاری در روابط جهانی بودند، دیپلماسی صرفاً در ارتباط رسمی و یا حداکثر غیررسمی و نیمه‌رسمی میان دولت‌ها تعریف می‌شد. با ورود کنشگران جدید از شرکت‌های چندملیتی و فراملی تا سازمان‌های بین‌المللی و از کنشگران امنیتی غیرحکومتی تا افکار عمومی و مردم عادی، به صحنه روابط بین‌المللی، ضرورت تنوع دیپلماسی نیز پدیدار گشت و دولت‌ها طوعاً یا کرهاً و عموماً با اکراه و به ناچاری، پایان انحصار کنشگری خود را با شکل‌دادن به گونه‌های جدید دیپلماسی - چندجانبه، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی، ارزشی و نهایتاً دیپلماسی عمومی، پذیرفتند. در این میان نقش‌یابی افراد بشری در روابط بین‌الملل و ضرورت یافتن توجه به افکار عمومی، نه تنها در کشور خود بلکه در سایر جوامع، دولت‌ها را متوجه اهمیت دیپلماسی عمومی و اهمیت روزافزون تأثیرگذاری بر قلب‌ها و مغزها نمود.

با پایان جنگ سرد و فروپاشی نظام دوقطبی، تصلب ساختاری روابط بین‌الملل نیز پایان یافت و کنشگران به شمول اعضای جوامع ملی نقش فزاینده‌ای یافتند. این واقعیت در کنار انقلاب ارتباطات و جهانی‌شدن اطلاعات، داده‌ها و حتی احساسات اهمیت گفتگو و انتقال پیام به صورت گسترده و جهانی را دوچندان نمود. فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی انحصار خبری جهانی در دست چند غول رسانه‌ای را تا حد قابل توجه و فزاینده‌ای درهم شکست و به هر کنشگری این امکان را داد که نقش جهانی ایفا کند. برخی این واقعیت مدرن را زودتر دریافتند و برخی هنوز هزینه دیرفهمی تحولات جهانی و باقی‌ماندن در فضای ناموجود جنگ سردی را می‌پردازند.

شاید بتوان گفت یکی از مهم‌ترین مشخصه‌های دیپلماسی نوین شفافیت آن نسبت به دیپلماسی سنتی است که پنهان و رازآلود بوده است. این عصر نوع دیگری

از دیپلماسی را تجربه می‌کند که مبتنی بر آشکارسازی و روشن‌سازی است؛ چرا که فرصت دیده‌شدن و دیدن را برای دیپلمات و افکار عمومی فراهم می‌کند. در عصر ارتباطات و اطلاعات فضاهای متعددی برای اطلاع‌رسانی وجود دارد و مفهوم زمان و مکان به حاشیه رانده شده است. ساکنان این فضا دیگر فقط خبرنگاران و علاقه‌مندان نیستند، بلکه به‌نوعی همه افراد جامعه جهانی در این فضا ساکن هستند.

از این رو با توجه به اینکه جوامع در برابر کنش سیاستمداران و تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران حساس بوده و در انتظار پاسخ هستند، فضای رسانه‌های نوین بستری شده که دیپلماسی از نوعی پوست‌اندازی در قالب شکل‌گیری نوعی تعامل جهانی برخوردار شود. این مهم فرصت مناسبی را برای دیپلماسی ایجاد کرده که فضای تازه‌ای را برای گفتگو ایجاد کند؛ فضایی که کنشگران و افکار عمومی جهانی به‌نوعی ناظر آن هستند. همچنین بهره‌گیری از ظرفیت‌های جدید ارتباطی باتکیه بر شبکه‌های مجازی امکان گفتگویی را ایجاد کرده که شاید پیش از این دشوار و در عین حال پرهزینه بود.

برجام پدیده ویژه‌ای بود که تنها با درک تحول نظام بین‌الملل، مفهوم قدرت و حاکمیت، و کارکرد دیپلماسی قابل‌دستیابی بود و تنها از این منظر می‌توان آن را به‌درستی درک و تبیین نمود. به همین دلیل نگرش‌های مبتنی بر روابط متصلب جنگ سردی هیچگاه از عهده فهم برجام برنیامدند و تحلیل‌ها و پیشنهادهای بی‌مایه و غیرواقعی ارائه دادند. خروج آمریکا از برجام، که مبتنی بر نگرش کهنه‌ای بود که امروز حتی اکثر کنشگران غربی نیز بطلان آن را پذیرفته‌اند، نیازمند شفاف‌سازی جایگاه توافق در روابط نوین بین‌الملل و جایگاه ایران در این توافق بود.

باتوجه به نقش برجسته روایت‌ها و روایت‌سازی در روابط نوین بین‌المللی از یک سو و گستره حضور کنشگران جهانی در توییتر و حضور افکار عمومی در این عرصه و استفاده بلاانقطاع رئیس‌جمهور وقت آمریکا (ترامپ) از این وسیله و از سوی دیگر، بهره‌گیری از آن ضرورتی برای دیپلماسی ایران بود. ما باید از همه ظرفیت‌ها استفاده می‌کردیم که به‌رغم مسئولیت‌ناپذیری رهبران سیاسی آمریکا از غلبه روایت برساخته ترامپ و همدستانش جلوگیری کنیم.

لذا توییتر که پیش از این دوره نیز مورد استفاده بنده به‌عنوان وزیر خارجه در

عرصه دیپلماسی بود، در کنار سایر عرصه‌های روایت‌پردازی به کار گرفته شد، تا تصویرپردازی و روایت‌سازی واژگونه‌ای که در سطح جهان منتشر می‌شد، یکه‌تاز عرصه داده‌ها و احساسات جهانی نباشد و تصویری از ایران که آمریکای ترامپ به طور مداوم در جهت برساختن آن بود، اصلاح شود و روایت ایرانی نیز به جهان عرضه شود.

کتاب حاضر با زحمت نویسنده فرهیخته و همکاران پژوهشگر ایشان، با بررسی توییت‌های مربوط به آمریکا و ایران در سال ۲۰۱۸، تصویری نوین از دیپلماسی ایرانی را تبیین نموده که به دلیل رویکرد آکادمیک آن می‌تواند مورد استفاده هم‌زمان پژوهشگران، دیپلمات‌ها و برنامه‌ریزان سیاست خارجی قرار گیرد.

مفاهیمی چون روایت‌سازی، اعتمادزایی، تغییر نگرش‌ها و هویت که در این کتاب از لابه‌لای توییت‌ها استخراج شده از چالش‌های جدیدی است که دیپلمات‌ها به طور مداوم با آن روبه‌رو هستند. طبیعی است که روایت ایران از خروج آمریکا از برجام تنها روایت موجود نبود، اما روایتی بود که باید با بدل خودش که از سوی آمریکا ارائه می‌شد رویاروی می‌نمود و بستر توییت‌ریزی یکی از بهترین عرصه‌ها برای دستیابی به این ضرورت بود. هر چند این رسانه بخشی از عملیات دیپلماسی ایران بود، اما نشانگر ظرفیت تازه‌ای برای دیپلماسی است که کشورهای جنوب در نوعی عدالت محیطی بتوانند از آن بهره ببرند. امری که پیش‌تر در عرصه رسانه‌های جریان اصلی دستیابی به آن دشوار می‌نمود.

رسانه‌های جریان اصلی در انحصار صاحبان قدرت بود. اما توییت‌ریدر دست همه است و این امکان را برای دیپلماسی ایران ایجاد کرد که از آن بهره ببرد. شاید رسانه جهانی که نام دیگر توییت‌ر است، فرصتی کم‌نظیر برای بیان دیدگاه‌ها و رویکردهای ایران در آن مقطع فراهم نمود که قابل تسری برای دیگر موارد نیز هست، لذا لازم است این عرصه مهم دیپلماسی به‌درستی شناسایی و مورد بهره‌برداری قرار گیرد. یقیناً آموزش دیپلمات‌ها برای بهره‌گیری از ظرفیت جهانی شدن ارتباطات و احساسات که فرصت بی‌نظیری را در عرصه صلح و رزی و گفتگو در راستای منافع ملی گشوده است، فضای بیشتری را برای پیشبرد پایدار منافع ملی ایجاد خواهد کرد.

کتاب حاضر فرصتی برای بازخوانی دیپلماسی در فضای نوین جهانی و امکان

مطلوبی برای جهت‌گیری شایسته و سودمند در آینده خواهد بود. آگاهی و همراهی کنشگران دولتی، نهادهای دانشگاهی، اندیشکده‌ها، اهالی رسانه و علاقه‌مندان فرصتی کم‌نظیر برای دیپلماسی ایران امروز در روایت‌سازی مؤثر در فضای کنونی جهانی شدن اطلاعات و احساسات فراهم می‌کند، فضایی که به صورت فزاینده‌ای با شفافیت آمیخته شده است. ضمن قدردانی از کوشش شایسته نویسندگان و پژوهشگران این اثر، به دانشجویان و کنشگران این حوزه توصیه می‌کنم از مطالب ارزشمند این کتاب برای تحلیل صحیح و کنشگری مناسب بهره‌گیرند.

محمدجواد ظریف

دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران

بهمن ۱۴۰۱

پیوست

(۱) این تصویر در ۶۰ ثانیه میزان فعالیت در فضای مجازی در سال ۲۰۱۸ را نشان می‌دهد که جایگاه توئیتر نسبت به دیگر شبکه‌های اجتماعی را تعریف می‌کند.

2018 This Is What Happens In An Internet Minute

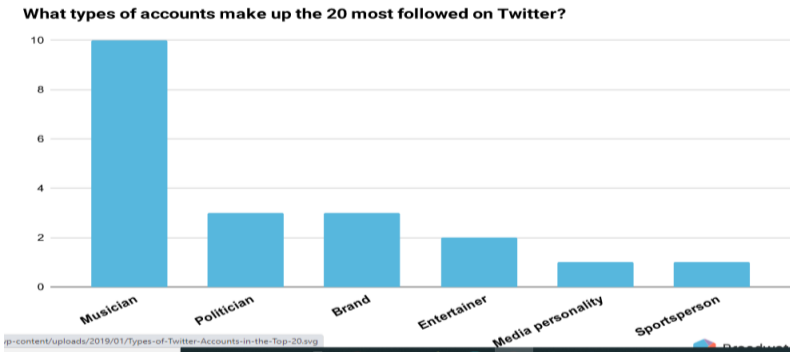
(۲) در این تصویر توزیع جغرافیایی پنج شبکه اجتماعی یوتیوب، فیس بوک، اینستاگرام، توئیتر و واتساپ بر حسب میزان بهره‌گیری از آن طی چهار سال ۲۰۱۴-۲۰۱۸ به نمایش در آمده است.

این نمودار با اشاره به حوزه جغرافیایی کاربران توئیتر و دیگر شبکه‌های اجتماعی رویکردی متفاوت به توئیتر را از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ به نمای گذاشته است.

(twitter.com, mooltoweb.wordpress.com)

۳) در این نمودار بیشترین کاربران توئیتر در توئیتر به نمایش گذاشته شده که بعد از موسیقی‌دانها سیاستمداران هستند.

برگرفته از سایت برند واچ (brand wach.com)

نمایه

۸۴، ۸۵، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳،
 ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱،
 ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹،
 ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵،
 ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۱، ۱۲۲،
 ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸،
 ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵،
 ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱،
 ۱۴۲، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳،
 ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹،
 ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷،
 ۱۶۸، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷،
 ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳،
 ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۹، ۱۹۱، ۱۹۲
 ایران هراسی، ۱۱۴، ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۸۹
 بازدارندگی، ۶۷، ۹۷، ۹۸، ۱۲۶، ۱۲۷،
 ۱۳۵، ۱۶۷، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۸۰، ۱۸۱
 برجام، ۲، ۳، ۴، ۱۳، ۱۴، ۱۹، ۲۲، ۲۳،
 ۲۴، ۲۵، ۲۸، ۶۵، ۶۷، ۶۸، ۷۲، ۷۳، ۷۵،
 ۸۹، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۸، ۱۱۱، ۱۱۵،
 ۱۱۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲،
 ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱،
 ۱۴۹، ۱۵۱، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۹، ۱۶۲،
 ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶،
 ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۵، ۱۸۶

اخلاقیات، ۱۰۳، ۱۲۷
 ارتباطات، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۸،
 ۱۹، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۳۹، ۴۷، ۵۴، ۵۵،
 ۵۹، ۶۳، ۶۴، ۶۸، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۶،
 ۱۴۷، ۱۵۲، ۱۵۹، ۱۶۵، ۱۶۷، ۱۶۹،
 ۱۸۵، ۱۹۱، ۱۹۲
 ارزش‌ها، ۴۰، ۴۵، ۴۷، ۴۸، ۵۸، ۱۶۵
 افکار عمومی، ۱۲، ۱۳، ۱۹، ۲۳، ۲۷،
 ۳۹، ۵۳، ۵۵، ۵۶، ۵۸، ۶۱، ۶۴، ۶۷، ۶۸،
 ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۷، ۱۴۸،
 ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۲،
 ۱۶۵، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۹
 آمریکا، ۳، ۴، ۱۳، ۱۴، ۲۰، ۲۱، ۲۲،
 ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۳۸، ۴۴، ۶۵، ۶۷،
 ۶۸، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۶، ۷۷، ۸۲، ۸۳، ۸۸،
 ۹۰، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۱۰۲، ۱۰۸، ۱۰۹،
 ۱۱۰، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸،
 ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۲۶،
 ۱۲۹، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱،
 ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۹، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۴،
 ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۲،
 ۱۶۸، ۱۷۷، ۱۸۲، ۱۸۹، ۱۹۲
 ایران، ۲، ۳، ۴، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۱۹،
 ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۶۱،
 ۶۵، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴،
 ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳

- تحریم، ۳۲، ۷۳، ۷۹، ۸۰، ۸۳، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۳، ۹۵، ۹۶، ۹۹، ۱۰۲، ۱۰۷، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۶۵، ۱۷۸، ۱۸۱
- تروریسم، ۲۴، ۴۳، ۶۰، ۷۴، ۷۸، ۹۱، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۹، ۱۰۰، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۳، ۱۶۴، ۱۶۸، ۱۸۰، ۱۸۱
- تغییر نگرش‌ها، ۱۴، ۱۷۶
- توان اقتصادی، ۳۷، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷
- توان نظامی، ۳۳، ۳۶، ۳۷، ۱۵۵، ۱۵۶
- توییترو، ۲، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۹، ۵۶، ۶۴، ۶۷، ۶۸، ۱۳۱، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۶۸، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰
- ثبات سیاسی، ۳۳، ۷۵، ۱۳۰، ۱۳۵، ۱۶۷
- جامعه شبکه‌ای، ۵۰
- خاستگاه قدرت، ۳۸
- خروج از برج‌ام، ۲۱، ۲۲، ۶۸، ۸۸، ۹۰، ۱۵۰، ۱۸۶
- دشمن‌سازی، ۱۳۶
- دیپلماسی، ۲، ۳، ۴، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۴۶، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۶۰، ۶۷، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۷، ۱۳۸
- ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۰، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۹، ۱۹۲
- دیپلماسی عمومی، ۱۲، ۲۳، ۲۶، ۲۸، ۴۶، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۶۰، ۱۴۳، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۷۹، ۱۸۵، ۱۸۶
- رسانه، ۲، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۶، ۲۷، ۲۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۳، ۶۴، ۱۳۱، ۱۴۲، ۱۴۵، ۱۴۹، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۶، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۸، ۱۸۳، ۱۹۲
- رسانه‌های نوین، ۱۳، ۲۴، ۲۹، ۱۵۹، ۱۷۹، ۱۹۱
- روایت، ۱۳، ۱۴، ۱۹، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۷، ۷۰، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۴۰، ۱۶۲، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۹
- روایت استراتژیک، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۷۰، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰
- زیست‌بوم رسانه‌ای، ۵۲، ۶۴، ۱۶۰، ۱۶۲، ۱۷۰، ۱۷۲، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۸۹
- سلاح هسته‌ای، ۲۱، ۸۸، ۹۴، ۱۰۱، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۱۶، ۱۲۳، ۱۳۱، ۱۷۴

قدرت دیپلماسی, ۲۴, ۸۰, ۱۷۵, ۱۸۵, ۱۸۹	صلح, ۱۴, ۲۸, ۴۷, ۷۳, ۷۴, ۷۵, ۸۰, ۸۱, ۸۳, ۸۴, ۸۶, ۸۹, ۹۲, ۹۵, ۱۰۱,
قدرت منطقه‌ای, ۲۸, ۸۳, ۸۵, ۱۳۰	۱۰۴, ۱۰۶, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۳,
قدرت نرم, ۲۶, ۳۲, ۳۴, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۱, ۴۲, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۴۷, ۴۸, ۴۹, ۵۳, ۵۵, ۵۶, ۵۷, ۵۸, ۵۹, ۶۱, ۶۷, ۶۹, ۸۸, ۱۲۷, ۱۳۰, ۱۳۵, ۱۶۱, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۶۵, ۱۶۶, ۱۶۸, ۱۶۹, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۷۹, ۱۸۰, ۱۸۲, ۱۸۶, ۱۸۹	۱۱۴, ۱۲۰, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۷, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۴۰, ۱۴۳, ۱۵۰, ۱۶۲, ۱۶۴, ۱۶۵, ۱۶۷, ۱۷۵, ۱۷۷, ۱۸۲, ۱۸۳, ۱۸۶
قدرت هوشمند, ۴۳, ۴۴	فرهنگ, ۳۰, ۴۰, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۴۷, ۵۰, ۵۸, ۱۰۸, ۱۳۳, ۱۳۵, ۱۴۸, ۱۵۱, ۱۵۳, ۱۶۵, ۱۶۹, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۷۹
کشورهای مسلمان, ۹۷, ۱۰۱, ۱۰۴, ۱۱۹, ۱۲۷, ۱۲۹	قدرت, ۲, ۱۳, ۱۴, ۱۹, ۲۴, ۲۵, ۲۶, ۲۷, ۲۸, ۲۹, ۳۰, ۳۱, ۳۲, ۳۳, ۳۴, ۳۵, ۳۶, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۱, ۴۲, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۴۷, ۴۸, ۴۹, ۵۱, ۵۲, ۵۳, ۵۵, ۵۶, ۵۷, ۵۸, ۵۹, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۷, ۶۹, ۷۱, ۷۳, ۷۵, ۷۶, ۷۷, ۷۸, ۷۹, ۸۰, ۸۳, ۸۵, ۸۶, ۸۸, ۹۷, ۹۸, ۱۰۵, ۱۰۸, ۱۱۱, ۱۲۰, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۴, ۱۲۶, ۱۲۷, ۱۳۰, ۱۳۵, ۱۴۵, ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۴۸, ۱۴۹, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۵۷, ۱۵۹, ۱۶۰, ۱۶۱, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۶۵, ۱۶۶, ۱۶۸, ۱۶۹, ۱۷۰, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۷۹, ۱۸۰, ۱۸۲, ۱۸۴, ۱۸۵, ۱۸۶, ۱۸۹, ۱۹۲
گفتگو, ۱۱, ۱۲, ۱۳, ۱۴, ۱۷, ۲۰, ۲۵, ۵۵, ۶۳, ۸۶, ۹۵, ۱۰۶, ۱۰۷, ۱۰۸, ۱۲۱, ۱۲۷, ۱۳۲, ۱۳۶, ۱۴۶, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۱, ۱۸۴, ۱۸۵	
مذاکره, ۱۸, ۱۹, ۲۳, ۲۳, ۱۰۲, ۱۰۶, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۲, ۱۱۳, ۱۱۴, ۱۱۷, ۱۲۱, ۱۲۶, ۱۲۹, ۱۳۲, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۴۹, ۱۵۴, ۱۵۹, ۱۶۱, ۱۶۵, ۱۸۲	
معامله بد, ۱۱۵, ۱۲۸	
موانع اقتصادی, ۷۲, ۱۳۰	

Iran Twitter Diplomacy during the US withdrawal from JCPOA

By

Zahra Nezhad Bahram

Introduction

Mohammad Djavad Zarif

Politics World Publications

International Studies Journal